

RUDOLF RODEN
Život v napětí a míru

RUDOLF RODEN
Život v napětí a míru

Praha 2007

© Rudolf Roden, 2007

© Nakladatelství P3K, 2007, 2011

ISBN 978-80-903584-5-4 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-87186-10-7 (e-kniha pdf)

ČEKÁM

Čekání je zvláštní pocit. Často vzbuzuje nechuť, odpor, ale i naději. Jsou to asi stále zbytky kojené nedečkavosti: „Tak co je? Kde je ten prs, nebo když to musí být, flaška?“ Porodil jsem za své všeobecné praxe stovky dětí a stále si nejsem jist, že ti předporozenci na to až tak čekali. Radostné očekávání se týkalo rodičů, hlavně matky, že má to čekání za sebou.

Zasvěcené hlavy tvrdí, že se mimino cpe ven samo, ale já to považuji za pustou teorii.

Mně spíš připadalo, že když se tu konečně ocitlo, bylo to sakramentské překvapení.

„Co je? Kde to jsem? To jsem nečekalo!“ Z toho se vzpamatováváme celý život a často bychom se rádi do matky aspoň symbolicky vrátili.

Čekáme a bojíme se. Tenhle pocit v nás zůstane zakořeněný, protože od dětství jsme na něco čekali: vůbec ne vždycky dobroty, ale co se stane, když mám zase plné gatě a mokré prostěradlo. Moje matka nebyla vůbec přísná a já zase nebyl takový spratek. Každoročně se se mnou vypravila na Karlák do proutkařského obchodu pana Kozy,

kde jsme ceremoniálně vybrali novou rákosku - ta stará, co jsme měli doma, už asi zpuchřela. Abych věděl, co mě čeká, kdyby... Vážně si nepamatuji, že by ji kdy použila. Paměť ale bývá krátká a selektivní. Bylo mi tak kolem šesti.

Jistě jste se už ptali sami sebe: Proč tu trčím jako vůl a čekám? Čekat se musíme naučit. Většina z nás není vůbec trpělivá, proto za tím musí něco vězet. Čekání není nic příjemného a valnou většinou je spojeno s pocity promrhaného času, ztrátou trpělivosti, dobré vůle a důstojnosti. Proč tu vlastně ještě čekám? Na tohle stvoření, které mi dalo už tolikrát zabrat? Čekám a snažím se překonat svoji nedočkavost. A bojím se, co se stane, když nepřijde.

Byli jsme banda malých kluků a prováděli jsme v rámci své neomezené fantazie někdy nehorázně syčárny. Pak jsme jako indiáni při potlachu seděli, dívali se na to, co jsme vyvedli, a báli se. Čekali jsme, co se stane: tohle neprojde. Ale jako malý dav jsme už plánovali, co bude to příští, co to unese - o následcích jsme nepřemýšleli.

Pod českou dětskou nemocnicí, tehdy Na Šančích, byla kolem Botiče vyprahlá suchá tráva. Stačilo škrtnout sirkou a byl to neuvěřitelný pohled. A hned nám došlo: co jsme to vymňoukli? Snažili jsme se to nějak ze všech dostupných stran uhasit, ale nešlo to.

Tak jsme seděli v klubíčku, děsně se báli a čekali. Přijeli hasiči z Prahy, Nuslí a Vršovic a my

jim opravdu pomáhali hasit. To nás spasilo, jednak jsme nedostali na prdel, což jsme samozřejmě čekali, a jednak nás nikdo nenahlásil ve škole, což jsme čekali také.

Bylo mi necelých šestnáct, když jsem se, už přesně nevím jak, seznámil s Dunkou - hezkým, dlouhonohým děvčetem s velikanánskýma modrýma očima.

Bylo to už za Hitlera a já patřil k nevyvolené rase, a aby nenastaly žádné zbytečné komplikace, dávali jsme si rande na Vyšehradě, u velikánů. Vlastně i z bezpečnostních důvodů vzhledem k různým, vůči mně omezovacím nařízením.

Snad právě tohle ji přitahovalo. Pochybuji, že by to už tehdy byl můj genius, a do krásy jsem teprve dorůstal. Dunka bydlela až někde u Loun a jezdila za mnou vlakem a elektrikou. Trpělivě, někdy i pár hodin na mě čekala, protože její spojení nebylo vždycky pravidelné. Nevadilo jí, že jsem o půl hlavy menší. Drželi jsem se za ruce, ona šla po ulici a já po chodníku, a tak se to vyrovnalo. Smáli jsem se sami sobě, tím ještě nějak volným smíchem a proslulí velikáni nám jistě přitakávali. Když jsme se viděli naposledy, Dunka mi řekla: „Čekám. Na tebe. Až tohle peklo jednou přejde.“

Pár měsíců poté, co jsme se vrátili s Evou z lágrů, jsme šli na čaj o páté tancovat do kavárny Vltava. Tam jsem potkal Dunku. Po těch šesti letech jsme prohodili pár vlídných slov. Byla vdaná, nevím, jak šťastně, a měla dvě děti.

Čekám: netrpělivě. Protože už vím, že tihle matematictí nebo fyziktí moulové, od kterých by jeden čekal superpřesnost, ji v sobě nemají. Asi právě proto šli do exaktních oborů, aby se pro ně tu nedůležitou uvolněnost odnaučili.

Počekj a rozmysli si to, pořádně!

Asi tak jako čerstvě promovaní doktoři, kteří se hned specializují v psychiatrii, protože si myslí, že se tím nějaké své duševní úchytky zbaví. Jsou to lidé, kteří at dělají, co dělají, vždycky si najdou nějakou záminku, aby přišli pozdě. Není to prostě v nich. Svět, snad tím míní ty ostatní, počká.

Čeká už miliony let. Taky možná, že dosud na ně vždycky čekali a počkali a jenom párkrát z toho byl malér. Jen tak tak jsem vyhnul starému Freudovi, který by to bez zábran vysvětlil souloží, a to už v době, kdy lidé ze sebe nebyli schopni ani vymáčknot ponětí o sexu.

Oproti těmto vědcům jsem já zbytečně fanoušek času. Právě jsme byli k jednom z nich pozváni na večeri. Na půl osmou večer, což je i vzhledem k mému návyku časně vstávat pro můj nejspíš nearistokratický, ale hladový žaludek zátěž sama o sobě. Naivně si říkám, že půl osmé je půl osmé. Nepochopil jsem nebo jsem nechtěl vnímat, že v takových případech je tak půlhodinka něco jako akademická čtvrt hodinka, tedy čas, aby se studenti a profesori dostali z budovy do budovy.

Čekáme a já ještě jednou zvoním. Udýchaná paní domu nám přišla otevřít. Ve spodním prádle: konečně jsem její lékař a nic mě nemá překvapit.

„Ježíš - vy už jste tady? Já vás opravdu ještě nečekala!“

Zkrátka čekání se člověk musí naučit: dochvilnost se pak snad dostaví, když jsme už získali nějakou zkušenost, jak překonat nedočkavost a očekávání.

Nenamáhejte se vykládat, že přesnost je vlastností králů. Ti nechávali své podřízené - co už jsou oni, ti mnou uvolnění chuligáni - čekat.

Nečekej zázraky, přesnost, dochvilnost, dokonalost a moc a moc jiného. Věř, těš se a netřes se strachy, co bude příště. Počkej a snad se dočkáš. Není to vždycky snadné.

Čekáme.

Na signál, který má přijít z mužského lágru. Je nás jenom několik, máme rozdělené funkce a musíme nějak strhnout zbytek ostatních. Máme jenom pár revolverů a tři pušky, propašované z tábora, ironicky nazývaného „Kanada“, kde se třídily věci z přijíždějících transportů.

Napřed zastřelíme hlídky na strážních věžích kolem lágru, které jsou už trochu podřezané a připravené ke svalení, zapálíme současně všechny dřevěné bloky - na to máme kyblíky s benzínem už připravené, a za úporného řevu vyrazíme.

Budeme střílet do - jak doufáme - překvapených esesáků, vezmeme si jejich zbraně a poženeme se ven. Kolik z nás to vůbec přežije, je nám jedno. Každopádně víc, než když budeme čekat, až nás všechny pošlou do plynu.

Rudolf Roden (1923) se narodil v židovské rodině v meziválečném Československu. Za druhé světové války přežil jako jeden z nemnoha hrůzy Terezína a Osvětimi, ale již brzy po válce musel opět utíkat, tentokrát před komunistickou diktaturou. V roce 1948 emigroval se svou ženou Evou, se kterou se oženil v Terezíně, do Kanady, kde dokončil studia medicíny, později se stal řádným profesorem psychiatrie na univerzitě. Dlouhá léta provozoval soukromou psychiatrickou praxi v Montrealu. Tato útlá sbírka povídek volně navazuje na jeho česky vydané knihy *Paměť naruby* (Academia, 2003), *Jsem zase tam* (Agentura Pankrác, 2004) a *Životy ve vypůjčeném čase* (Academia, 2007).